

Załącznik nr 1
do Zarządzenia 322.2023
Burmistrza miasta i Gminy Skawina
z dnia 28 listopada 2023r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ DLA GMINY
SKAWINA NA LATA 2023-2027**

Spis treści

Rozdział 1 Podstawy prawne	3
Rozdział 2 Wstęp	4
Rozdział 3 Podstawy teoretyczne	5
Rozdział 4 Powiązanie programu z innymi dokumentami.....	14
Rozdział 5 Diagnoza.....	15
Rozdział 6 Zasoby instytucjonalne i kadrowe	28
Rekomendacja do działań	32
Rozdział 8 Cele programu.....	43
Rozdział 9 Rezultaty	55
Rozdział 10 Realizatorzy programu	55
Rozdział 11 Adresaci programu	55
Rozdział 12 Miejsce i czas realizacji programu	56
Rozdział 13 Finansowanie programu.....	56
Rozdział 14 System monitoringu i ewaluacji.....	56
Spis tabel:.....	58
Spis wykresów:.....	58

Rozdział 1

Podstawy prawne

§ 1

Podstawą prawną działań związanych z pomocą osobom, których dotyczy problem przemocy m.in. są:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. tj. z 2021r. poz.1249, z 2023r. z późn.zm) ;
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. tj. z 2023r. poz. 901 z póź.zm);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U tj. z 2023 poz. 165, 240);
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o policji (Dz.U. tj. z 2023 poz. 171);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”; (Dz.U. z 2023 poz. 1870);
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 przyjęty uchwałą Nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. (M. P. 2022, poz. 1259);
7. Małopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do 2023 r. (Uchwała nr 1918/21 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 28 grudnia 2021);
8. Uchwała LII/749/23 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii na rok 2023;

Rozdział 2

Wstęp

§ 2

Rodzina to mała grupa społeczna, która jednocześnie jest załącznikiem szerszej społeczności. Jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, system norm i wartości. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględniać w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielenie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Przemoc rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka. Zatem zadaniem państwa jest ochrona osób przed zagrożeniami, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych.

Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gmin należy w szczególności opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Celem Programu jest zwiększenie skuteczności pomocy osobom uwikłanym w przemoc oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej. Art. 9a w/w ustawy stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach

pracy w Zespole Interdyscyplinarnym, który realizuje działania określone w Programie. Program zawiera podstawowe definicje związane z tematyką przemocy domowej, analizę jej przyczyn, jak również określa podstawy prawne podejmowanych działań. Opracowany dokument przedstawia charakterystykę oraz analizę zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Skawina uwzględniając jednocześnie dane ilościowe, opierając się na pogłębionej diagnozie zjawiska przemocy na terenie gminy Skawina.

Założeniem niniejszego Programu jest dalsze rozwijanie systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie gminy Skawina, w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Odbywać się to będzie poprzez profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową, ale także poprzez podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać monitoringowi, ewaluacji, dopuszcza się również możliwość wprowadzania korekty, nowe rozwiązania wynikające z uwarunkowań społecznych, geopolitycznych oraz doświadczeń podmiotów realizujących Program, dzięki czemu będzie on odpowiadał na bieżące potrzeby mieszkańców gminy Skawina w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Rozdział 3

Podstawy teoretyczne

§ 3

Jednym z najpoważniejszych problemów społecznych widocznych w różnorodnych środowiskach, choć często ukrywanym, jest przemoc. Jest to zjawisko powszechne, znane każdemu, widoczne w telewizji, prasie, czy mediach społecznościowych, ale również i zjawisko wielowymiarowe, dotyczące różnych kategorii osób: dzieci, kobiet, mężczyzn, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, cudzoziemców.

Istnieje wiele definicji przemocy oraz specyficznej jej odmiany jaką jest przemoc domowa. Jest również wiele stereotypów dotyczących przemocy, które ciągle funkcjonują w świadomości społecznej. Problematyka przeciwdziałania przemocy wymaga zatem nie tylko działań prewencyjnych, ale i ciągłej edukacji oraz rozwoju działań profilaktycznych w tym zakresie.

Definicje przemocy skupiają się na trzech zasadniczych kryteriach:

- rodzaju zachowania sprawcy,
- intencji,
- skutków przemocy zauważalnych u osób jej doznających.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) **przemocy domowej** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- 2) **osobie doznającej przemocy domowej** – należy przez to rozumieć: małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków, rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa;
- 3) **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2;
- 4) **świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.¹

Amerykańskie Centrum Pomocy Dzieciom Krzywdzonym definiuje przemoc jako fizyczne lub umyślne działanie na szkodę: wykorzystanie seksualne, zaniedbanie lub maltretowanie dzieci poniżej 18 roku życia przez osobą odpowiedzialną za pomyślny ich rozwój oraz działania, które stanowią zagrożenie dla ich rozwoju.²

Przemoc to zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań obejmujących przemoc fizyczną, przemoc seksualną i emocjonalną. Jest to spójna całość, ciąg zachowań o charakterze zamierzonym i instrumentalnym, których celem jest zniewolenie ofiary,

---

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. tj. z 2021r. poz.1249, z 2023r. z późn.zm);

² D. Rode, Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie. Charakterystyka sprawców, Wydawnictwo UŚ, Katowice 2010, s. 19.

wyeliminowanie jej suwerennych myśli i działań, całkowite podporządkowanie jej żądaniom i potrzebom sprawcy.³

Przemoc zatem, to:

- skutek intencjonalnego działania sprawcy, który ma na celu kontrolowanie
- i podporządkowanie ofiary,
- wiąże się z naruszeniem praw lub dóbr osobistych drugiej osoby,
- to takie naruszenie praw i dóbr jednostki, które uniemożliwia jej samoobronę,
- powoduje różnego rodzaju szkody osobiste (cierpienie, ból),
- to relacja, w której siły są nierównomierne, jedna osoba ma nad drugą przewagę.⁴

Biorąc pod uwagę różne określenia przemocy w rodzinie, można uchwycić pewne występujące elementy wspólne:

- przemoc związana jest z relacją z osobą bliską (partner, współmałżonek, itp.), w której istnieje nierówny układ sił,
- dochodzi do wykorzystania władzy i siły fizycznej przez silniejszego w stosunku do słabszego,
- obie strony traktują siebie w sposób przedmiotowy,
- tym, co spaja związek, jest lęk ofiary.⁵

Problem przemocy domowej jest bardzo poważnym problemem społecznym naszych czasów, jest to zjawisko, które w bardzo wielu przypadkach jest ukryte i nie zostaje ujawnione. Jest to zjawisko trudne do zdiagnozowania. Tak naprawdę nikt nie wie jaka jest prawdziwa skala przemocy domowej.

Jak widać z zaprezentowanych definicji trudno znaleźć jedną, która opisywałaby różne podejścia do diagnozy zjawiska. Należy jednak zwrócić uwagę, że niezależnie od działań, zawierających intencję sprawcy, każda osoba doznająca przemocy ponosi skutki jej oddziaływania. Łatwo jest zidentyfikować zachowanie polegające na np.: biciu, groźeniu, popychaniu. Trudniej jest o identyfikację skutków takich zachowań.

Przemoc to proces, który utrzymuje się często latami i może przybierać różne formy:

- przemoc psychiczna, to między innymi: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie

---

³ A.Lipowska-Teutsch, Wychować, wyleczyć, wyzwolić. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1998, s. 12.

⁴ J. Mellibruda, Oblicza przemocy. Wydawnictwo Remedium, Warszawa 1993, s. 6.

⁵ A. Dobrzyńska-Mesterhazy, Przemoc w rodzinie: diagnoza i interwencja kryzysowa. W: Badura-Madej (red.): Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej. Poradnik dla pracowników socjalnych, Wydawnictwo Interart, Warszawa 1996, s. 115-144.

snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb;

- przemoc fizyczna, to między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy;
- przemoc seksualna, to między innymi: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych;
- przemoc ekonomiczna i zaniedbanie, to między innymi: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, brak opieki i uniemożliwienie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną, itp.);
- zaniedbywanie dzieci, to między innymi: niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, takich jak właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych jak poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski. Dziecko zaniedbywane nie odbierając, od ważnych dla siebie ludzi, dostatecznej ilości sygnałów o ważności swoich potrzeb uczy się, że nie jest ważne i cenne.

Zjawisko przemocy przyjmuje różne nasilenie, jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencje do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości swojego cyklu.

- **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspokajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.
- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama osoba doświadczająca zachowań przemocowych, ponieważ nie może już wytrzymać narastającego napięcia i chce żeby „już było po wszystkim”. W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca stawiając swojej ofierze żądania,

których nie jest ona w stanie spełnić, na co on odpowiada agresją. Poirytowany dotąd sprawca wpada w szał, traci całkowicie kontrolę nad swoim zachowaniem i może pobić, zranić, okaleczyć ofiarę, dokonać strasznych czynów nie licząc się ze skutkami swoich agresywnych działań. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, strach, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc rozpoczynają interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

- **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego co się stało i zaklina się, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wierzy w zapewnienia partnera, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było i nawet jeśli jeszcze niedawno gotowa była uciec czy złożyć skargę teraz zostaje i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy. Na tym etapie istnieją szanse na to, że jeśli sprawca chcąc utrzymać związek podda się terapii, jego agresywne zachowania zostaną powstrzymane. Bez specjalistycznej pomocy, sprawca nie jest w stanie długo wytrzymać w spokoju. Ponownie wzrasta w nim napięcie i cykl zaczyna się od nowa.⁶

Pozostawanie w krzywdzącym związku w znacznej mierze opiera się na mechanizmach zniewolenia psychicznego. Następujący w przemocy proces zniewolenia psychicznego nazywany jest w literaturze „praniem mózgu”. Korzenie zjawiska sięgają metod stosowanych wobec jeńców w krajach totalitarnych, których celem było uzyskanie władzy nad psychiką i zachowaniem więźnia, tak by przejął on ideologię prześladowcy. Podobnie jest w krzywdzącym związku. Partner próbuje osiągnąć kontrolę poprzez: izolację ofiary, poniżenie i degradowanie jej, monopolizowanie jej uwagi, groźby i demonstrowanie siły, chwilowe okazywanie pobłażliwości. Pierwszym krokiem na drodze zniewolenia psychicznego jest izolacja społeczna. Odcięcie od źródeł wsparcia następuje poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów ofiary. Krytykowanie i obrażanie rodziny oraz znajomych ofiary, karanie za próby ujawnienia tego, co dzieje się w domu, to jedne z metod osiągnięcia celu przez sprawcę. W ten sposób władza dręczyciela rozciąga się, a partner pozostaje osamotniony w cierpieniu. Zaprzestanie komunikacji z otoczeniem sprawia, że sprawca jest jedyną osobą dostarczającą osobie krzywdzonej informacji na jej temat. Krytykując, poniżając

---

⁶ Przemoc w rodzinie. Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie, Wydawnictwo ROPS, Kraków 2006, s.3.

doprowadza do zaniku poczucia atrakcyjności, drastycznie obniża samoocenę. Wreszcie ofiara zaczyna się obwiniać za doznaną przemoc. Z czasem znęcający się wymaga bezwzględnego posłuszeństwa. Jego myśli, uczucia i zachowania są punktem odniesienia dla ofiary. W efekcie zapomina ona o własnych potrzebach, jej funkcjonowanie zawęża się do przewidywania działań sprawcy i prób przygotowania się na ataki. Zjawiskom tym towarzyszą groźby, demonstracja siły, które nawet bez stosowania przemocy fizycznej są w stanie wymusić posłuszeństwo. Niektóre z groźb bywają spełniane, stąd ofiara nie może przewidzieć, co tak naprawdę zrealizuje dręczyciel. Od czasu do czasu sprawca zmienia postępowanie – okazuje czułość, zapomina o wymaganiach, co (podobnie jak w fazie miodowego miesiąca) daje ofierze złudną nadzieję, że partner się zmieni.⁷

CHARAKTERYSTYKA OSOBY DOŚWIADCZAJĄCEJ PRZEMOCY

Członek rodziny przyjmujący rolę ofiary charakteryzuje się najczęściej zespołem cech, które ułatwiają sprawcy przemoc jej stosowanie. Akty agresji dotyczą przede wszystkim jednostek słabszych fizycznie, a więc najczęściej kobiet i dzieci. Nierzadko kobiety te dodatkowo są w złym stanie fizycznym ze względu na doznane wcześniejsze urazy, jak również w złym stanie psychicznym. Chroniczne poczucie zagrożenia oraz bezsilność wobec zaistniałej sytuacji to przyczyny załamania się równowagi psychicznej, objawiającej się zaburzeniami nastroju (depresja, lęk), uzależnieniami, objawami zespołu stresu pourazowego, a nawet samobójstwami. Osoby doznające przemocy mogą również nadużywać takich substancji, jak alkohol, benzodiazepiny lub środki psychoaktywne. Sięgają po nie w celu zmniejszenia fizycznego oraz psychicznego bólu (poczucie ulgi), aby poprawić swoje funkcjonowanie w ciągu dnia i ułatwić zasypianie w nocy bądź w celu poprawy obrazu własnej osoby. Sprawcy przemocy zależy na tym, aby ofiara nie miała do kogo zwrócić się o pomoc. Brak wsparcia ze strony krewnych, przyjaciół czy sąsiadów utwierdza ofiarę w przekonaniu, że sytuacja jej jest beznadziejna, a agresji nie można zatrzymać. Stąd w obliczu przemocy doznawanej ze strony partnerów najczęściej stosują bierne mechanizmy radzenia sobie — unikanie prowokacyjnych zachowań czy minimalizowanie obrażeń w kontakcie ze sprawcą. Pozytywne mechanizmy radzenia sobie — poszukiwanie wsparcia społecznego — może skończyć się rozczarowaniem i utwierdza maltretowaną osobę w przekonaniu o bezcelowości tego typu działań. Izolację społeczną może nasilać dodatkowo brak sprawstwa instytucji takich jak policja, służba socjalna, czy ochrona zdrowia. Niska samoocena, przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji oraz tak zwane zniekształcone atrybucje (chwilowe, zewnętrzne, o ograniczonym zasięgu) powodują całkowite podporządkowanie się sprawcy, pozostawanie z nim w związku, a nawet ukształtowanie się tak zwanego ambiwalentnego poczucia lojalności, czyli

---

⁷ M. Kowalczyk, T. Łącka, Przemoc i jej mechanizmy w związkach partnerskich, *Padagogia Christiana* 1/27 (2011), Wydawnictwo UMK, s.238-239.

usprawiedliwianie jego zachowań. Brak pracy oraz trudne warunki ekonomiczne umacniają zależność ofiary od sprawcy.⁸

CHARAKTERYSTYKA OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC

Sprawcy przemocy domowej w większości przypadków nie różnią się znacznie pod względem cech osobowości od osób niestosujących przemocy, aczkolwiek są od nich mniej asertywni, charakteryzują się również niską samooceną, słabymi umiejętnościami społecznymi, nie potrafią kontrolować swojego gniewu, są kłótlivi i skłonni do rękoczynów, co zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań przemocowych.

Wyróżniamy trzy typy osób stosujących przemoc:

- agresorzy wyłącznie rodzinni, stosujący przemoc tylko w stosunku do członków swojej rodziny, bez oznak psychopatologii (około 50% sprawców przemocy);
- agresorzy z pogranicza, dysforyczni z zaburzeniami psychicznymi i emocjonalnymi, dopuszczający się również aktów przestępczych poza kręgiem rodzinnym (25% sprawców);
- agresorzy antyspołeczni dopuszczający się przemocy zarówno w rodzinie, jak i poza nią. Stosują przemoc fizyczną, seksualną oraz psychiczną. Często nadużywają alkoholu bądź są uzależnieni od narkotyków (25% sprawców).

Ze względu na niską tolerancję frustracji osoby stosujące przemoc muszą dość szybko rozładować związane z nią napięcie, a „najbezpieczniejszym” miejscem ku temu jest dom rodzinny, gdzie nie ma tak wyraźnej społecznej i prawnej kontroli nad tego typu zachowaniem. Często sami prowokują kłótnie, będąc pod wpływem alkoholu czy narkotyków. Chociaż niektórzy badacze zjawiska przemocy domowej twierdzą z całą stanowczością, że używki te nie są przyczyną agresywnego zachowania, a jedynie usprawiedliwieniem. Charakterystyczne w obrazie sprawcy przemocy są również deficyty poznawcze przejawiające się zaburzonym postrzeganiem ofiary przez zrzucanie na nią odpowiedzialności za swój gniew, brak empatii i oczekiwanie zrozumienia gwałtownego zachowania.⁹

CHARAKTERYSTYKA ŚWIADKA PRZEMOCY

Świadek przemocy to osoba, która została powołana przez sąd w celu złożenia zeznań bądź udzielenia wyjaśnień dotyczących danej sprawy oraz osoba, która będąc przy jakimś wydarzeniu (np. akcie przemocy), może opowiedzieć coś o zaistniałym fakcie.¹⁰

Świadek jest osobowym źródłem dowodowym, dostarczającym środek dowodowy, jakim są zeznania dotyczące konkretnego zdarzenia.¹¹ Samo przesłuchanie świadka jest czynnością

---

⁸ A. Grygorczuk, K. Dzierżanowski, T. Kiluk, Mechanizmy psychologiczne występujące w relacji ofiara-sprawca przemocy, *Psychiatria* Tom 6, Nr 2 (2009), s.62.

⁹ Op.Cit, s. 62.

¹⁰ Wielki Słownik Języka Polskiego,

http://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=20043&ind=0&w_szukaj=%C5%9Bwiadek, [data dostępu 15.10.2021]

¹¹ M. Śrubka, Przesłuchanie świadka w procesie karnym, Centrum Szkolenia Policji, Legionowo, 2013.

procesową mającą na celu pozyskanie informacji o osobach, miejscach, zjawiskach i zdarzeniach.¹² Dane pochodzące od świadków stają się przede wszystkim ogniwem łączącym informacje na temat zdarzenia, a także uzupełniającą łańcuch przyczynowo - skutkowy.

W literaturze przedmiotu wyróżniamy świadków naocznych (bezpośrednich) i ze słuchu (pośrednich). Kryterium tego podziału jest oddalenie świadka od źródła wiadomości o czynie. Świadców naoczni to tacy, którzy osobiście rejestrowali zdarzenie własnymi zmysłami. Istotne tutaj jest, aby między świadkiem, a zdarzeniem nie było elementów pośrednich. Świadców ze słuchu czerpią swoją wiedzę o czynie od innej osoby lub osób.¹³

W charakterze świadków w sprawach o przestępstwa przemocy w rodzinie mogą występować m.in. członkowie rodziny, personel medyczny, sąsiedzi, przechodnie, przedstawiciele instytucji pomocowych np. ośrodków interwencji kryzysowej, schronisk dla ofiar przemocy domowej, czy ośrodków pomocy społecznej.

Szczególnym świadkiem przemocy domowej pozostaje dziecko, które żyjąc od lat w atmosferze przemocy, nie jest do końca przekonane, że ten, kto bije i poniża, ponosi pełną odpowiedzialność za te czyny.

PROCES WIKTYMIZACJI

Ważnym aspektem z punktu widzenia szkód spowodowanych przez przemoc jest sposób, w jaki osoba doznająca przemocy poradzi sobie z zaistniałą sytuacją. Niektórzy radzą sobie w taki sposób, że nie pozwalają, żeby przemoc się powtórzyła. Wycofują się z sytuacji, z kontaktów ze sprawcą. Tacy ludzie, choć już doznali przemocy, zranienia, mogą przynajmniej znaleźć się w bezpiecznym miejscu, gdzie będą mogli dojść do siebie. Może to nie wywołać większych konsekwencji, a może całymi latami ciągnąć się za osobą, która doświadczyła przemocy. Niektórym natomiast osobom brakuje odwagi, siły, żeby się wycofać. Wtedy muszą się przystosować, zrobić coś żeby przetrwać, stworzyć sobie najbardziej dogodny w takiej sytuacji warunki. Zaczyna się proces wiktymizacji, czyli stawania się ofiarą przemocy. Zaczyna się on od pierwszego ciosu, który ofiara zaczyna sobie tłumaczyć (racjonalizować – stosować mechanizmy obronne) np. on tego nie chciał, był zdenerwowany i to dlatego. Osoba, która doznaje przemocy, nie od razu jest ofiarą przemocy – to jest proces!

SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI

Wyuczona bezradność jest poddaniem się, zaprzestaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

---

¹² A. Gaberle, Źródła dowodowe. [w:] Dowody w sądowym procesie karnym. Teoria i praktyka, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.

¹³ B. Kałdon, Charakterystyka spraw o przestępstwa przeciwko rodzinie, Forum Pedagogiczne 1 (2011), s. 28.

- deficyty poznawcze, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- deficyty motywacyjne, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- deficyty emocjonalne, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Efekt „psychologicznej pułapki” polega na tym, że ofiara przemocy jest przekonana, że zbyt wiele zainwestowała w stworzenie, a następnie utrzymanie związku, aby go mogła tak łatwo porzucić. Czuje się odpowiedzialna za zaistniałą sytuację i najczęściej sobie przypisuje winę za agresywne zachowania sprawcy. Dąży zatem za wszelką cenę do poprawy relacji poprzez całkowite dostosowanie się do wymagań partnera. Najczęściej nie przynosi to zamierzonego efektu. Osoba doświadczająca przemocy, biorąc na siebie liczne obowiązki, w pewnym momencie nie jest w stanie im sprostać, co utwierdza ją w przekonaniu o własnej nieporadności i zasłużonym gniewie partnera. To prowadzi do poczucia, że cokolwiek by zrobiła, nie będzie to miało żadnego znaczenia. Powyższe zjawisko zostało nazwane wyuczoną bezradnością. U osób doświadczających przemocy rozwija się na bazie doświadczeń z dzieciństwa oraz związków w życiu dorosłym. Czynnikiem wysokiego ryzyka rozwoju wyuczonej bezradności są: przemoc fizyczna, gwałt, przymuszenie do nieakceptowanych form współżycia oraz groźby pozbawienia życia. Skutkiem wyuczonej bezradności są natomiast deficyty w funkcjonowaniu jednostki zarówno w obszarze poznawczym oraz motywacyjnym i emocjonalnym. Ofiara jest przekonana, że nikt nie jest w stanie jej pomóc, a sytuacja w jakiej się znalazła, nie może być pozytywnie rozwiązana. Dlatego też ofiary pozostają bierne wobec przemocy, nie podejmują działań, aby ją przerwać. Skutkiem tego jest rozwój stanów lękowych, depresji i apatii.¹⁴

METODY, ŚRODKI I FORMY ZAPOBIEGANIA PRZEMOCY

Eksplzja przemocy w najróżniejszych formach wymusza konieczność podjęcia odpowiednich działań mających na celu funkcję ochronną przed bezpośrednim i pośrednim doświadczaniem przemocy, którą organizuje się na trzech płaszczyznach. Są to działania interwencyjne, terapeutyczno-lecznicze oraz profilaktyczne.

Zakres działań na płaszczyźnie interwencyjnej skierowany jest głównie na uniemożliwienie dalszego krzywdzenia i udzielanie pomocy ofiarom. Bardzo ważne jest na tym etapie udzielenie wsparcia emocjonalnego, aby osoba pokrzywdzona mogła zredukować lęk i odzyskać poczucie bezpieczeństwa. Najbardziej dostępną formą pomocy jest telefon zaufania, który służy udzielaniu informacji o tym, gdzie i jakiego rodzaju pomoc można uzyskać. Pierwszej pomocy udzielają także centra kryzysowe, agencje pomocy rodzinie i pogotowia ratunkowe. Działalność tych placówek obejmuje szeroki zakres form pomocy,

¹⁴ http://www.niebieskalinia.pl/index.php?assign=ofiary_przemocy&w=1280

począwszy od okresu ostrego kryzysu aż do zapobiegania powtarzającym się atakom przemocy. W ramach działań organizowane są programy terapeutyczne, w ramach których kształci się członków rodzin dotkniętych przemocą, a także uruchamia programy świadczeń socjalnych.

Na poziomie terapeutyczno-leczniczym oddziaływania mają na celu minimalizowanie i usuwanie wyrządzonych urazów i krzywd. Udzielanie pomocy na poziomie terapeutycznym odbywa się z uwzględnieniem specyficznych potrzeb oraz skutków przemocy. Oddziaływania terapeutyczne najczęściej mają charakter pomocy indywidualnej lub grupowej.

Trzecią płaszczyzną zapobiegania przemocy jest profilaktyka, która pozwala zapobiegać przemocy dzięki rozpowszechnianiu wiedzy o niej oraz o sposobach przeciwstawiania się zachowaniom agresywnym. Wyróżnia się trzy rodzaje profilaktyki: pierwotną, wtórną oraz trzeciorzędową. Profilaktyka pierwotna dotyczy promocji zdrowia oraz eliminowania patologii społecznych i wykorzystuje się w niej następujące formy: kampanie edukacyjne, treningi umiejętności interpersonalnych, treningi dla rodziców, programy rozwijające funkcjonowanie społeczne, zajęcia dla młodzieży oraz skoordynowane działania społeczne. Profilaktyka wtórna koncentruje się na szybkim wykrywaniu symptomów stosowania przemocy i zalicza się do niej takie działania, jak: edukacja nauczycieli i wychowawców w zakresie umiejętności dostrzegania objawów znęcania się nad dziećmi i rodziną, edukacja młodzieży w celu identyfikacji problemu i mówienie o nim, wykrywanie rodzin o wysokim ryzyku, tworzenie specjalistycznych komórek w środowisku lokalnym. Profilaktyka trzeciorzędowa obejmuje ochronę ofiar przemocy przed kolejnymi napaściami i często wymaga odizolowania sprawcy przemocy od ofiary przy użyciu środków prawnych.¹⁵

Rozdział 4

Powiązanie programu z innymi dokumentami

§ 4

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej realizuje założenia „Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata 2021-2030” i wpisuje się w realizację celu strategicznego- Rozwój Systemu Wsparcia dla Osób i Rodzin Doświadczających Trudności Życiowych (obszar przyjazna dla życia gmina Skawina). Program jest spójny z „Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, „Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii”, „Programem Wspierania Rodziny dla Gminy Skawina na lata 2022-2024”, „Polityką Senioralną w Gminie Skawina na lata 2022-2026”, „Diagnozą Potrzeb i Potencjału Wspólnoty

---

¹⁵ I. Klonowska, Przemoc w rodzinie – zjawisko, uwarunkowania, sposoby przezwyciężania. Analiza problemu,

http://www.w.w.stawiguda.com.pl/userfiles/OC/Samouczki/2015.09.02_reaguj.pdf#page=109

Samorządowej Gminy Skawina w zakresie Usług Społecznych” oraz uwzględnia rekomendacje zawarte w „Pogłębionej diagnozie zjawiska przemocy w Gminie Skawina”.

Celem programów jest zwiększenie skuteczności podejmowanych działań oraz zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i przemocą poprzez udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową, szeroko zakrojoną kampanię informacyjną, współpracę z placówkami oświatowymi, jednostkami pomocy społecznej, NGO i społecznością lokalną.

Rozdział 5

Diagnoza

§ 5

Gmina Skawina jest gminą miejsko-wiejską położoną w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy województwa małopolskiego, w południowej części powiatu krakowskiego. Zajmuje powierzchnię 100 km². Od północy gmina sąsiaduje z gminami: Czernichów, Liszki oraz Kraków, od wschodu z gminą Mogilany. Od południa graniczy natomiast z powiatem myślenickim – gminami: Myślenice oraz Sułkowice, a od zachodu z powiatem wadowickim – gminami: Lanckorona, Kalwaria Zebrzydowska oraz Brzeźnica.

Gmina Skawina składa się z miasta Skawina oraz 16 sołectw: Borek Szlachecki, Facimiech, Gołuchowice, Grabie, Jaśkowice, Jurczyce, Kopanka, Krzęcin, Ochodza, Polanka Hallera, Pozowice, Radziszów, Rzozów, Wola Radziszowska, Wielkie Drogi i Zelczyna.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, na koniec 2022 roku gminę zamieszkiwało 42 100 osób, z czego 22 797 osób zamieszkiwało miasto Skawina a 19 303 osoby zamieszkiwało obszary wiejskie gminy (16 sołectw). Sołectwami o największej liczbie mieszkańców są: Radziszów (3513 osób), Wola Radziszowska (2454 osób), Rzozów (1689 osób), Krzęcin (1624 osoby) oraz Borek Szlachecki (1427 osób).¹⁶

Procedura „Niebieskie Karty” jest instrumentem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej. Możliwość wszczęcia procedury mają jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, funkcjonariusze Policji, przedstawiciele oświaty i ochrony zdrowia. Procedury „Niebieskie Karty” wszczynane są w rodzinach, co do których przedstawiciele wyżej wymienionych służb publicznych mają uzasadnione podejrzenie o występowaniu problemu przemocy. Liczbę i rozkład liczbowy

---

¹⁶<https://bip.malopolska.pl/umigskawina,m,302370,demografia.html> dostępu 14.03.2023r.

procedur w podziale na miasto i obszar wiejski jakie były wszczęte w latach 2019, 2020, 2021, 2022 obrazuje poniższe zestawienie.

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” w gminie Skawina w latach 2019-2022 w podziale na miasto i sołectwa.

	2019	2020	2021	2022
Obszar wiejski	68	61	64	63
Miasto Skawina	80	67	44	35
Liczba powołanych grup roboczych	76	50	60	98
liczba rodzin objętych działaniami grup roboczych	148	128	108	98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

W latach 2021-2022 obserwowany jest spadek liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. W stosunku do 2019, 2020, zauważalny jest spadek rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, co może świadczyć o większym zaangażowaniu i skuteczności podejmowanych działań. Nadal jednak obszarem, na którym najczęściej uruchamiana jest procedura jest obszar miejski. Świadczyć to może o coraz większej świadomości mieszkańców w wykorzystaniu tej formy interwencji w zakresie walki z problemem przemocy.

Tabela 2. Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych w latach 2019-2022

Podmioty uprawnione do zakładania „Niebieskich Kart”	Liczba „Niebieskich Kart” 2019	Liczba „Niebieskich Kart” 2020	Liczba „Niebieskich Kart” 2021	Liczba „Niebieskich Kart” 2022
Policja	79	47	26	22

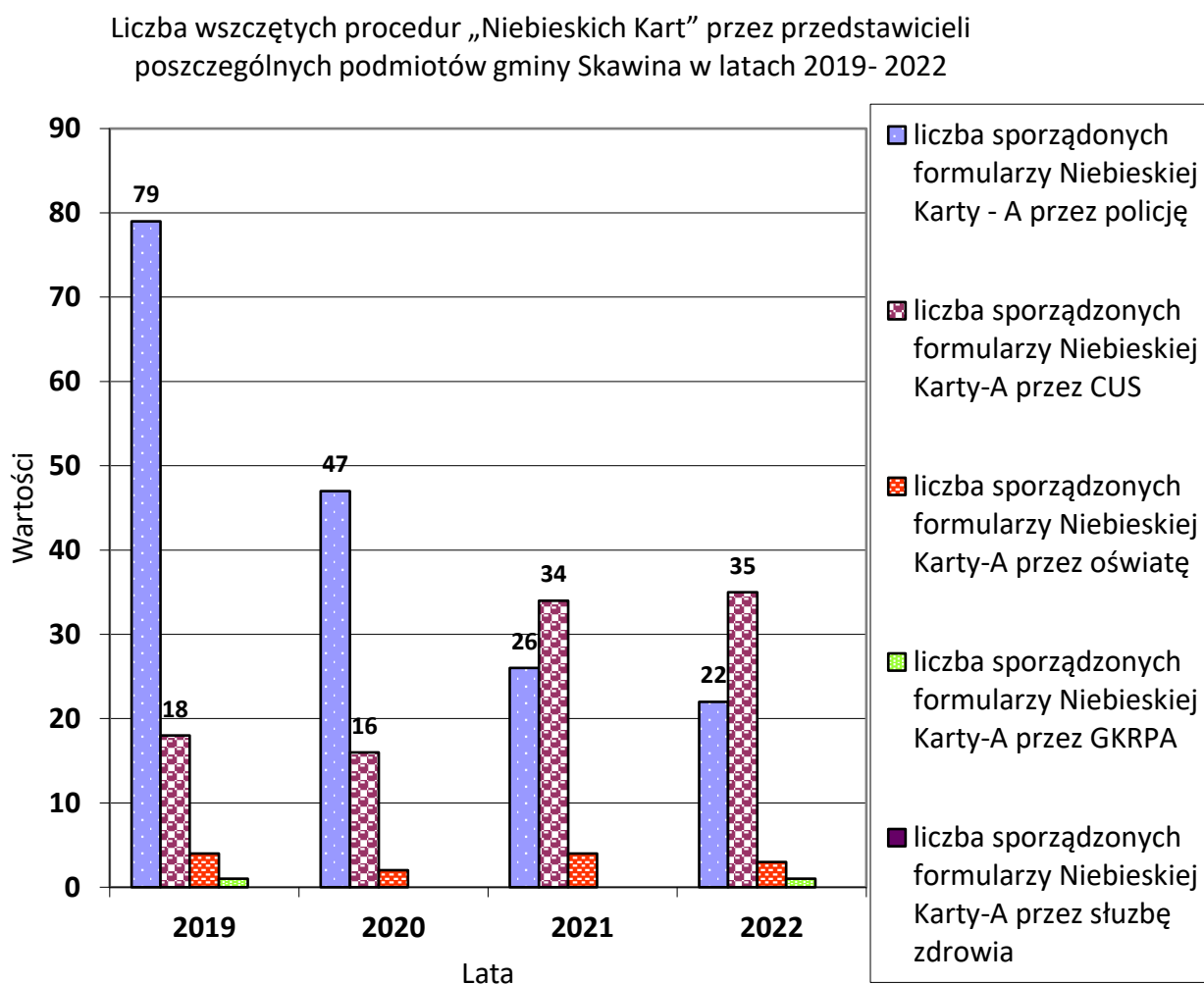
Podmioty uprawnione do zakładania „Niebieskich Kart”	Liczba „Niebieskich Kart” 2019	Liczba „Niebieskich Kart” 2020	Liczba „Niebieskich Kart” 2021	Liczba „Niebieskich Kart” 2022
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	18	16	34	35
Placówki Oświatowe	4	2	4	3
Służba Zdrowia	0	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	0	1
Razem	102	65	65	61

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie rejestru wpływu „Niebieskich Kart” w roku 2022.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w latach 2019-20201 instytucją, która najczęściej uruchamiała procedurę „Niebieskie Karty” był Komisariat Policji w Skawinie, na drugim miejscu procedurę uruchamiali przedstawiciele pomocy społecznej. Natomiast w latach 2021-2022 instytucją, która najczęściej uruchamiała procedurę „Niebieskie Karty” było Centrum Usług Społecznych, na drugim miejscu znajduje się Komisariat Policji w Skawinie. Do sporadycznych przypadków należało uruchomienie procedury przez Placówki Oświatowe czy Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Udział przedstawicieli podmiotów uprawnionych do wdrażania procedury w poszczególnych latach obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba wszczętych procedura „Niebieskich Kart” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów gminy Skawina w latach 2019-2022.

Źródło: Dane statystyczne Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

Tabela 3. Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów gminy Skawina w latach 2019-2022.

	2019	2020	2021	2022
liczba sporządzonych formularzy Niebieskiej Karty - A przez policję	79	47	26	22
liczba sporządzonych formularzy Niebieskiej Karty-A przez CUS	18	16	34	35

	2019	2020	2021	2022
liczba sporządzonych formularzy Niebieskiej Karty-A przez oświatę	4	2	4	3
liczba sporządzonych formularzy Niebieskiej Karty-A przez GKRPA	1	0	0	1
liczba sporządzonych formularzy Niebieskiej Karty-A przez służbę zdrowia	0	0	0	0

Źródło: Dane statystyczne Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

Należy podkreślić, że prezentowane dane nie odzwierciedlają w pełni skali zjawiska przemocy w gminie Skawina. Zdarza się, że osoby doznające przemocy domowej nie informują o tym odpowiednich instytucji.

Dzieci pochodzące z rodzin, w których prowadzono procedurę zostały objęte pomocą psychologiczno–pedagogiczną na terenie szkół, a rodzice otrzymali wsparcie w formie rozmowy i konsultacji od szkolnych specjalistów. Na terenie placówek oświatowych w Skawinie były podejmowane działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie przemocy domowej poprzez:

- uświadamianie uczniom, że przemoc narusza podstawowe prawo każdego człowieka, prawo do życia w poczuciu bezpieczeństwa i powoduje poważne psychologiczne konsekwencje, które rzutują na całe dorosłe życie człowieka;
- podkreślenie, że przemoc sama się nie kończy i wymaga interwencji;
- wskazanie gdzie szukać pomocy dla osób doznających przemocy;
- zwrócenie uwagi jak ważne jest, aby nikt nie był obojętny na akty przemocy, mające miejsce w jego otoczeniu, ponieważ „ przemoc karmi się milczeniem”.

Ponadto działaniami byli również objęci rodzice i nauczyciele w celu uświadamiania, że przemoc może istnieć w każdym środowisku, w którym funkcjonuje dziecko.

W ostatnich latach znacząco wzrosła liczba osób szukających pomocy w instytucjach zlokalizowanych na terenie naszej gminy. Największe zainteresowanie mieszkańców gminy Skawina dotyczy konsultacji prawnych, psychologicznych. Liczbę porad specjalistycznych udzielonych mieszkańcom przedstawia tabela nr 3.

Tabela 4. Liczba porad udzielonych w latach 2019-2022.

L.p.	Rodzaj konsultacji	2019	2020	2021	2022
1.	Psychologiczna	19	23	23	120
2.	Prawna	17	30	30	16
3.	Socjalna	159	159	199	152
4.	Rodzinna	0	0	30	103

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

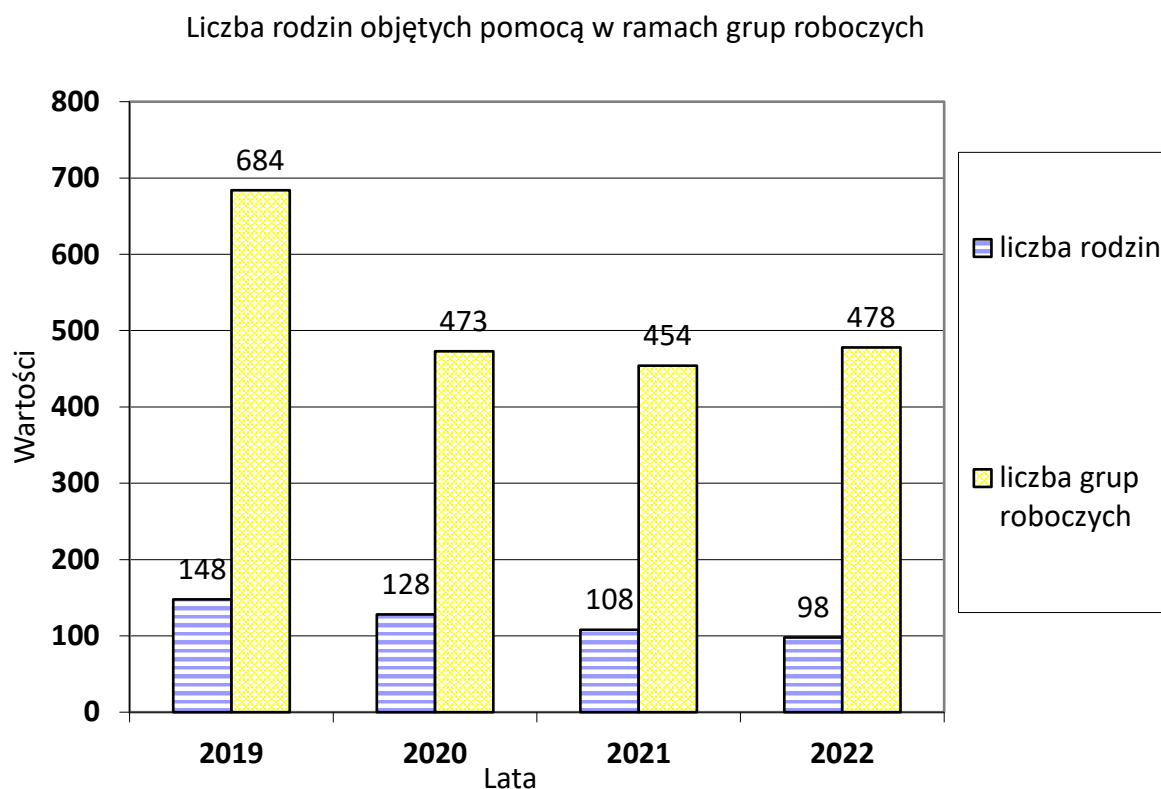
Odkąd w Skawinie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej na bieżąco istnieje możliwość stałego obserwowania zjawiska przemocy, sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, poprzez diagnozowanie problemu przemocy. Promowanie działań i inicjatyw lokalnych mających na celu kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy, podejmowanie działań edukacyjno-informacyjnych o zasobach lokalnych w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Należy pamiętać, że liczba odnotowanych przypadków przemocy nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji, problem ten dotyczy znacznie większej liczby rodzin.

Do tego dochodzi też problem alkoholizmu, który wpływa na wzrost zachowań agresywnych.

W 2019 w związku z procedurą „Niebieskie Karty” grupy robocze (obecnie diagnostyczno-pomocowe) w celu rozwiązywania indywidualnych przypadków przemocy objęły swoimi działaniami 148 rodzin, w ramach prac grup odbyło się 684 spotkania. W 2020 roku grupy objęły swoim działaniem 128 rodzin i odbyło się 473 spotkania członków grup, natomiast w 2021 roku w 108 rodzinach w ramach działań grup odbyło się około 454 spotkania. W roku 2022 w 98 rodzinach w ramach działań grup odbyło się spotkań 478 (wykres nr 2).

Wykres 2. Liczba rodzin objętych pomocą w ramach grup roboczych

Źródło: Dane statystyczne Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych pomocą w ramach grup roboczych

	2019	2020	2021	2022
liczba rodzin	148	128	108	98
liczba grup roboczych	684	473	454	478

Źródło: Dane statystyczne Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych podejmowane są działania polegające w szczególności na diagnozowaniu przemocy domowej, podejmowaniu działań w środowisku zagrożonym przemocą mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowaniu interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnieniu informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowaniu działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Na przestrzeni lat 2019-2022 odbyło się 19 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas których diagnozowano skalę zjawiska przemocy, ale również przemocy rówieśniczej. Dokonywano oceny istniejących zasobów, przydatnych do walki ze zjawiskiem przemocy domowej. Ponadto monitorowano skalę przemocy na podstawie danych uzyskanych od koordynatora procedury „Niebieskie Karty”, Komisariatu Policji w Skawinie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 6. Działania podejmowane przez Policję, Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze.

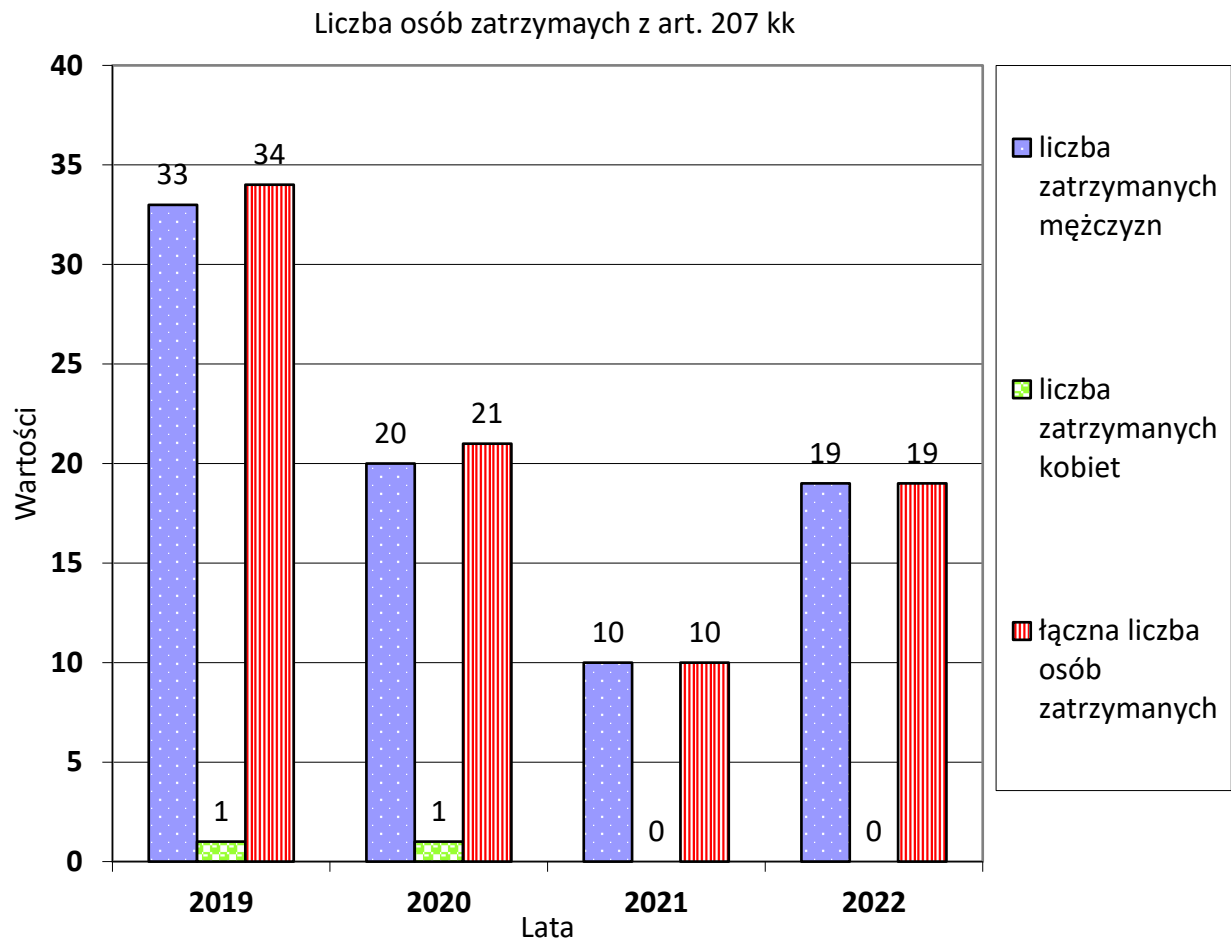
Lp	Działania	2019	2020	2021	2022
1.	Liczba ZI	5	5	5	4
2.	Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie	34 w tym 1 kobieta	21 w tym 1 kobieta	10	1
3.	Liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	4	6	4	4
4.	Liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	4	6	4	0
5.	Zawiadomienie o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie	4	0	4	0

Lp	Działania	2019	2020	2021	2022
6.	Dozór policji z zakazem kontaktowania się z osobą Doznającą Przemocy	0	0	3	5

Źródło: Dane statystyczne z Komisariatu Policji w Skawinie i Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Skawinie wynika, że w 2019 roku zatrzymanych, podejrzanych o popełnienie przestępstwa z art. 207 kk, (czyli za znęcanie się nad rodziną) było łącznie 34 osoby (33 mężczyzn i 1 kobieta), w 2020 roku 21 osób (20 mężczyzn i 1 kobieta), a w 2021 roku 10 osób (mężczyzn), w 2022 roku zatrzymanych było 19 mężczyzn. Analizując dane statystyczne Komisariatu Policji w Skawinie widać, że liczba spraw o przestępstwo z artykułu 207 kk. w okresie 2019-2021 miała tendencję spadkową, natomiast w 2022 odnotowuje się niewielki wzrost, co przedstawia wykres nr 3.

Wykres 3. Liczba osób zatrzymanych z art. 207 KK

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Skawinie.

Tabela 7. Liczba osób zatrzymanych z art. 207 kk.

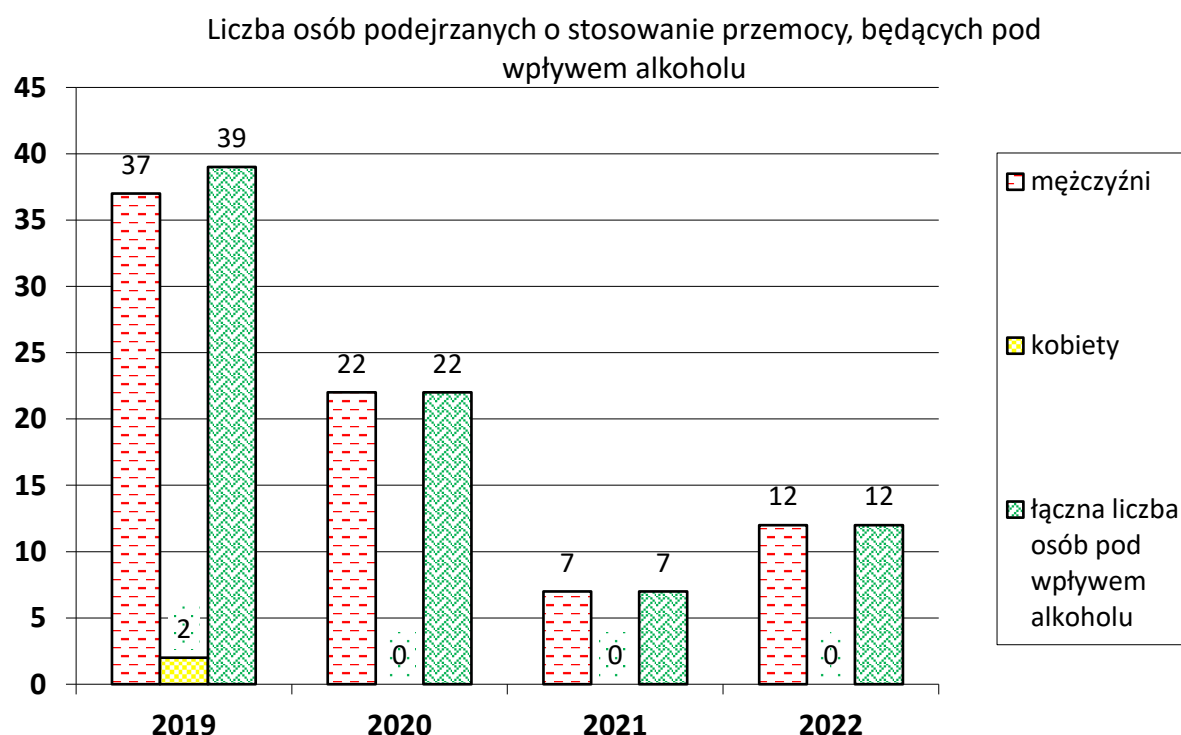
	2019	2020	2021	2022
liczba zatrzymanych mężczyzn	33	20	10	19
liczba zatrzymanych kobiet	1	1	0	0
łączna liczba osób zatrzymanych	34	21	10	19

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Skawinie.

W 2019 roku liczba zatrzymanych osób, podejrzanych o stosowanie przemocy będących pod wpływem alkoholu było łącznie 39 (37 mężczyzn i 2 kobiety) w 2020 roku 22 (22 mężczyzn) a w 2021 roku 7 (7 mężczyzn), w 2022 roku zatrzymanych było 12 (12 mężczyzn). Analizując dane statystyczne Komisariatu Policji w Skawinie można stwierdzić, że liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, będąc pod wpływem alkoholu w okresie 2019-2021 miała tendencję spadkową, natomiast w 2022 roku odnotowuje się niewielki wzrost, co przedstawia wykres nr 4.

Wykres 4. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy, będących pod wpływem alkoholu.

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Skawinie.

Tabela 8. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy będących pod wpływem alkoholu

	2019	2020	2021	2022
mężczyźni	37	22	7	12
kobiety	2	0	0	0

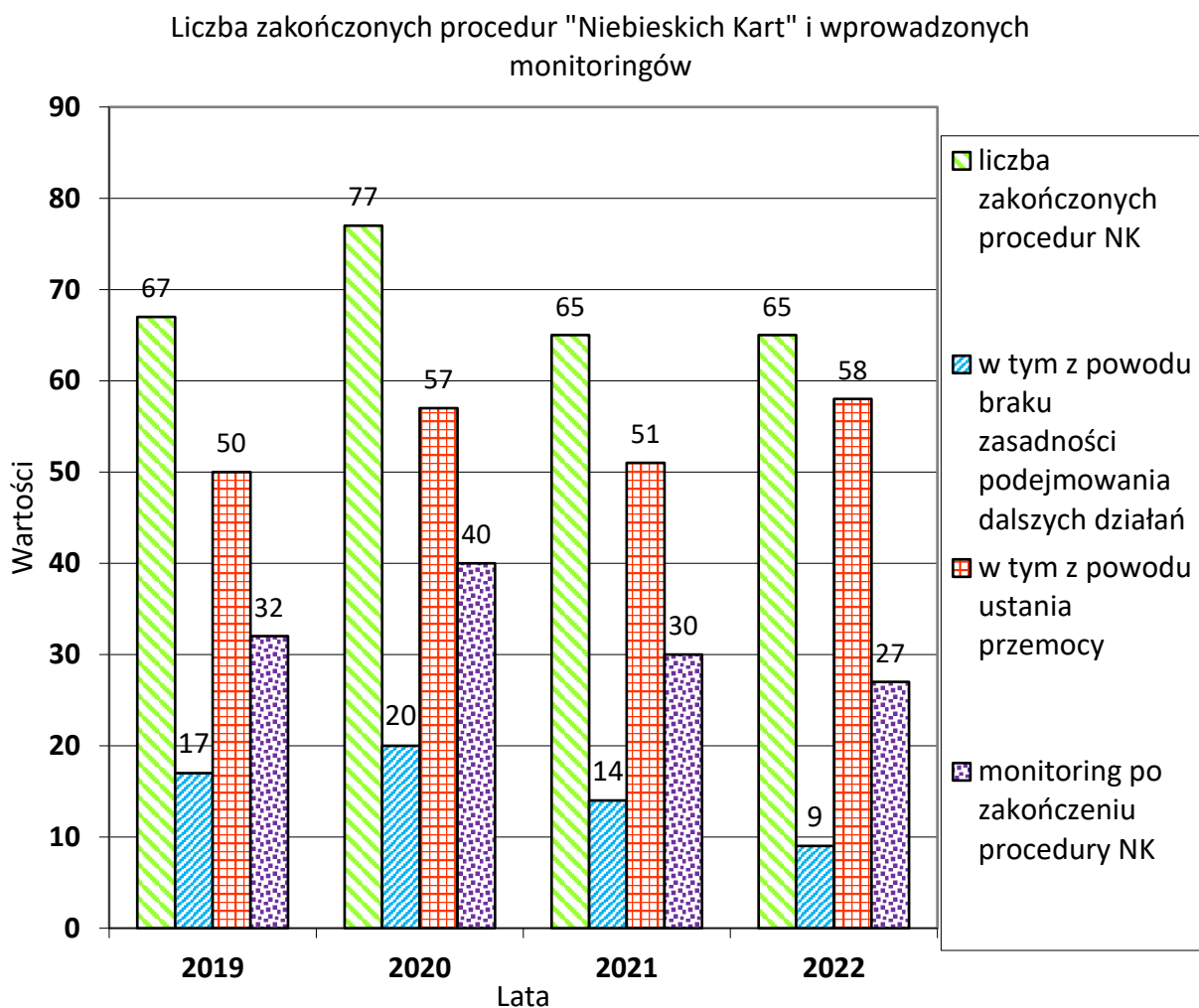
	2019	2020	2021	2022
łączna liczba osób pod wpływem alkoholu	39	22	7	12

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Skawinie.

Z analizy dokumentów, w których przemoc została zarejestrowana wynika, że osobą stosującą przemoc, w większości przypadków, był mężczyzna. W rodzinach tych występował problem alkoholowy oraz inne związane z nim problemy. Osobami doznającymi przemocy były kobiety i w znacznie mniejszym stopniu bezpośrednio dzieci, które należy zaznaczyć, że każdorazowo kiedy są świadkami stosowania przemocy domowej, pośrednio doznają przemocy.

W 2019 roku zakończono procedurę w 67 rodzinach w tym w 50 z powodu ustania przemocy, a w 17 z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań. W 2020 roku zakończono 77 procedur „Niebieskie Karty” i analogicznie w 57 rodzinach z powodu ustania przemocy i 20 rodzinach z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań. Natomiast w 2021 roku procedurę „Niebieskie Karty” zakończono w 65 rodzinach, w tym z powodu ustania przemocy w 51 rodzinach, a z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań w 14 rodzinach. Natomiast 2022 roku zakończono procedurę w 65 rodzinach w tym w 58 z powodu ustania przemocy, a w 9 z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań. Zakończenie procedury kończy pracę grupy roboczej (obecnie diagnostyczno-pomocowej), ale nie oznacza zakończenia współpracy z daną rodziną – podmioty w ramach swoich kompetencji i obowiązków świadczą pomoc w zakresie socjalnym, psychologicznym, prawnym, finansowym i innym. W związku z zakończeniem procedury „Niebieskie Karty”, po wyrażeniu zgody przez rodzinę, został wprowadzony monitoring w celu sprawdzania stanu bezpieczeństwa domowników i tak w 2019 roku w 32 rodzinach, w 2020 roku wprowadzono monitoring w 40 rodzinach, w 2021 roku wprowadzono monitoring w 30 rodzinach, a w 2022 roku objęto monitoringiem 27 rodzin.

Wykres 5. Liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart” i wprowadzonych monitoringów.

Źródło: Dane statystyczne MGOPS w Skawinie.

Tabela 9. Liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart” i wprowadzonych monitoringów.

	2019	2020	2021	2022
Liczba zakończonych procedur NK	67	77	65	65
w tym z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań	17	20	14	9
w tym z powodu ustania przemocy	50	57	51	58

	2019	2020	2021	2022
monitoring po zakończeniu procedury NK	32	40	30	27

Rozdział 6

Zasoby instytucjonalne i kadrowe

§ 6

Od 2011 roku na terenie Skawiny funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, którego głównym celem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W skład Zespołu wchodzi 18 przedstawicieli instytucji: Dyrektor Centrum Usług Społecznych, 2 pracowników socjalnych Centrum Usług Społecznych w Skawinie, 2 przedstawicieli Komisariatu Policji w Skawinie, 2 przedstawicieli Zespołu ds. Poradni - Zespół Specjalistycznych Placówek Wspierania Edukacji w Skawinie, przedstawiciel Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych w Sądzie Rejonowym w Wieliczce, przedstawiciel Centrum Usług Wspólnych w Skawinie, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie, przedstawiciel Straży Miejskiej w Skawinie, przedstawiciel Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich w Sądzie Rejonowym w Wieliczce, a także przedstawiciel organizacji pozarządowej (Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i ich Rodzinom "Kruszynki"), 2 przedstawicieli Przychodni Zdrowia w Skawinie, 2 przedstawicieli Centrum Zdrowia Psychicznego w Skawinie.

Osoby z terenu Gminy, które znalazły się w trudnej sytuacji mają możliwość skorzystania z pomocy Centrum Usług Społecznych. Pracownicy socjalni realizują zadania pomocowe, jak również udzielają wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Do zadań pracownika socjalnego w ramach procedury „Niebieskie Karty” należy w szczególności:

1. Diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby doznającej przemocy domowej.
2. Udzielanie kompleksowych informacji o:
  - 1) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej;
  - 2) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;
  - 3) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
3. Organizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy;

4. Zapewnianie osobie doznającej przemocy domowej w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy;
5. Prowadzenie rozmów z osobami stosującymi przemoc, na temat konsekwencji stosowania przemocy oraz informowanie tych osób o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.

W przypadku konieczności zapewnienia osobom dotkniętym przemocą domową miejsca bezpiecznego schronienia w ośrodkach wsparcia, pracownik socjalny lub Dyrektor CUS informuje osobę dotkniętą przemocą o przysługujących jej prawach, możliwości skorzystania z pomocy w formie tymczasowego schronienia, a także poradnictwa specjalistycznego. Osoby dotknięte przemocą mogą uzyskać pomoc w postaci miejsca bezpiecznego schronienia w ośrodkach wsparcia oraz poradnictwa specjalistycznego, z uwagi jednak na incydentalny charakter zapotrzebowania na wsparcie w postaci schronienia gmina korzysta z zasobów ościennych powiatów.

Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych opracowują plan działania i pomocy dla rodziny. Monitorują działania zaplanowane w indywidualnym planie pomocy. Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych motywują osobę do zmian obecnej sytuacji udzielając wsparcia i dążą do zwiększenia u ww. osoby poczucia sprawstwa, tak, aby była gotowa samodzielnie podejmować działania w celu zatrzymania przemocy domowej.

W strukturach Centrum Usług Społecznych znajduje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie powoływana jest przez Burmistrza na podstawie określonych ustaw. Do jej głównych zadań należy m.in.: inicjowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w wybranym zakładzie lecznictwa odwykowego. Poza tym GKRPA ma za zadanie inicjowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, inicjowanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową, wobec rodzin, w których występują problemy alkoholowe i inne uzależnienia, inicjowanie innych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień, opiniowanie, wdrażanie i koordynacja środowiskowych programów profilaktycznych.

W ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Skawina przy Centrum Usług Społecznych w Skawinie od 2020 roku swoją działalność prowadzi Punkt Interwencyjno-Konsultacyjno-Wspierający dla osób uwikłanych w przemoc. Usługi Punktu Interwencyjno-Konsultacyjno-Wspierającego przeznaczone są dla mieszkańców gminy Skawina. W Punkcie Konsultacyjnym można skorzystać z bezpłatnego poradnictwa dla osób

uwikłanych w przemoc. Dyżur pełni Starszy Specjalista Pracy Socjalnej –w siedzibie CUS oraz w formie telefonicznej. Zakres działalności Punktu obejmuje przede wszystkim: udzielanie wsparcia dla rodzin korzystających z usług punktu; motywowanie do podjęcia leczenia, udzielanie wsparcia osobom po zakończeniu psychoterapii, poradnictwo, inicjowanie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy, współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy, prowadzenie działalności informacyjno- konsultacyjnej skierowanej do mieszkańców gminy w związku z rozwiązywaniem problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.

W Centrum Usług Społecznych ponadto można skorzystać z pomocy specjalistycznej od poniedziałku do piątku, również w godzinach popołudniowych. Dyżurują w nim psychologowie i terapeuta uzależnień, mediator, seksuolog, istnieje także możliwość skorzystania z bezpłatnej porady prawnej. Z pomocy Centrum mogą skorzystać wszystkie osoby z terenu gminy Skawina, które znalazły się w sytuacji kryzysowej, m.in. osoby dotknięte problemem przemocy (osoby doznające przemocy, osoby stosujące przemoc i świadkowie przemocy).

Na terenie naszego miasta istnieje Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, w której zatrudnieni są pedagodzy i psychologowie świadczący pomoc m.in. w postaci diagnostyki psychologicznej i pedagogicznej, poradnictwa psychologicznego, psychoterapii indywidualnej dziecka, psychoterapii grupowej dzieci i młodzieży.

W skawińskich szkołach zatrudnieni są pedagodzy, pedagodzy specjaliści, psychologowie, którzy obejmują swoimi oddziaływaniami profilaktyczno-wychowawczymi dzieci i młodzież z terenu szkoły, a także kontaktują się z ich rodzicami.

W Skawinie znajduje się Komisariat Policji, w którego strukturach mieści się Kierownik Rewiru Dzielnicowych, pod którego bezpośrednio podlega Rewir Dzielnicowych. Dzielnicowi odpowiedzialni są w dużej mierze za działania prewencyjne, czyli zapobieganie m.in. problemowi przemocy domowej, ale także zaangażowani są w prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” i współpracę z innymi instytucjami i osobami zajmującymi się ogólnie rozumianą pomocą osobom i rodzinom znajdującym się w kryzysie.

Na terenie Skawiny funkcjonuje również filia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie – Oddział w Skawinie. PCPR podejmuje działania w kierunku prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących domową jak również działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy domowej poprzez specjalistyczną pomoc: psychologiczną, mediacje, terapie rodzin. Wychodząc naprzeciw potrzebie bezpłatnego specjalistycznego wsparcia dla rodzin i indywidualnych osób szukających pomocy w PCPR można uzyskać również pomoc prawną.

W roku 2021 i 2022 działalność rozpoczęły kolejne instytucje z zakresu ochrony zdrowia psychicznego oraz wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla młodzieży, wsparcia dla

opiekunów osób zależnych. Rozwija się również oferta wsparcia udostępniana przez organizacje pozarządowe.

Obecnie gmina Skawina dysponuje następującymi zasobami organizacyjno-instytucjonalnymi:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skawinie,
- Centrum Usług Społecznych,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie,
- Policja,
- Straż Miejska,
- Szkoły i przedszkola,
- Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Poradnia Psychologiczna Dla Dzieci I Młodzieży,
- Placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej,
- Centrum Zdrowia Psychicznego.

Jednocześnie prowadzona jest współpraca z następującymi podmiotami:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie,
- Fundacja „Wyobraź Sobie”,
- Stowarzyszenia Pomoc Osobom Niepełnosprawnym i Ich Rodzinom "Kruszynki",
- Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży prowadzona przez Stowarzyszenie „SIEMACHA”,
- Grupa Anonimowych Alkoholików „AQUA VITA”,
- Grupa Anonimowych Alkoholików „Haller”,
- Grupa Rodzinna Al.-Anon „VITA ROSA”,
- Stowarzyszenie „Dzieci są Ważne”,
- Parafie i poradnie rodzinne działające przy parafiach.

Prowadzone są również ciągłe oddziaływania wzmacniające funkcjonowanie instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udział w szkoleniach i superwizjach.

Rekomendacja do działań

§ 7

W oparciu o „Pogłębioną diagnozę zjawiska przemocy w gminie Skawina”, analizą dokumentów w obszarze problematyki przemocy należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

PRZEMOC W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY SKAWINA	
WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>1. Mieszkańcy gminy Skawina uczestniczący w badaniu jako najpilniejsze problemy wymagające rozwiązania wymieniają: bezdomność, alkoholizm, ubóstwo, przy czym co szósty badany uważa, że to przemoc w rodzinie jest problemem wymagającym pilnej interwencji. Około 45% respondentów potwierdza, że przemoc w rodzinie jest istotnym problemem społecznym. Jednocześnie jedna trzecia badanych respondentów pochodzenia ukraińskiego uważa, że jest to ważny problem.</p> <p>2. Najczęściej rozpoznawalnym rodzajem przemocy przez mieszkańców gminy Skawina uczestniczących w badaniu była przemoc psychiczna (30%) oraz rówieśnicza wśród młodzieży (26%). Respondenci identyfikowali dwie grupy osób doświadczających przemocy: mężczyźni doznający przemocy ze strony żon/ partnerek oraz kobiety doznające przemocy ze strony mężów/ partnerów. W przypadku pierwszej grupy ofiar, respondenci dodatkowo wyrażali pogląd, że prawnie nie znali rodzin, w których dochodziło do przemocy. Z kolei w przypadku</p>	<p>1. Rekomenduje się prowadzenie ciągłego monitoringu problemów społecznych występujących w gminie Skawina ze szczególnym zwróceniem uwagi na diagnozę problemu przemocy. Warto nadal podnosić świadomość społeczeństwa w zakresie zjawiska przemocy poprzez kontynuację działań edukacyjnych w tym zakresie, z uwzględnieniem mieszkańców pochodzenia ukraińskiego.</p> <p>2. Rekomenduje się wzmocnienie działalności punktów konsultacyjno – wpierających w sołectwach gminy, działających w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz specjalistycznej oferty pomocowej (w szczególności: psycholog, psychiatra, pedagog resocjalizacji, mediator), z uwzględnieniem dostępu dla Ukraińców.</p>

PRZEMOC W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY SKAWINA

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>drugiej grupy, ponad połowa badanych osób znała przynajmniej jedną rodzinę, w której wystąpił problem przemocy. Respondenci pochodzenia ukraińskiego identyfikowali najczęściej przemoc wobec kobiety ze strony mężczyzn będących mężami/ partnerami, w drugiej kolejności wobec osób starszych ze strony dzieci/ opiekunów.</p> <p>3. Ponad połowa badanych mieszkańców gminy Skawina (51%) nie jest gotowa reagować w sytuacji, gdy jest świadkiem przemocy, najczęściej uznając, że „nie jest to ich sprawa”. Respondenci pochodzenia ukraińskiego zdecydowanie stwierdzają, iż należy reagować na przemoc jeśli jest się jej świadkiem, a wśród odpowiedzi na pytanie dotyczące przyczyn braku reakcji dominuje również stwierdzenie, iż „nie jest to ich sprawa”. Jednocześnie połowa z nich sama nie zareagowała na przemoc.</p> <p>4. Zdecydowana większość badanych mieszkańców gminy Skawina (85,5%) posiada wiedzę na temat możliwości poszukiwania pomocy w sytuacji wystąpienia problemu przemocy, pomimo przekonania, że nie należy reagować na przemoc, gdy się jest jej świadkiem. Wiedza na temat oferty pomocowej nie przekłada się jednak na przeświadczenie o jej skuteczności, a większość badanych mieszkańców gminy (ok. 61%) twierdzi, że nie można w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie liczyć na taką pomoc.</p>	<p>3. Akcentuje się również potrzebę prowadzenia kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania zjawisku przemocy i budowanie społecznej wrażliwości na jej występowanie oraz skutki. Kampanie powinny być prowadzone cyklicznie i kierowane do całych społeczności.</p> <p>4. Rekomenduje się budowanie świadomości społecznej w zakresie pozytywnych konsekwencji reagowania na obserwowane zachowania przemocowe oraz skuteczności prowadzenia działań w obszarze przeciwdziałania przemocy (upowszechnianie cyklicznych informacji o tematyce przeciwdziałania przemocy w mediach społecznościowych, za pośrednictwem publikacji, tablic ogłoszeń, komunikatów w parafiach, środowisku szkolnym). Wzmacnianie pozytywnych postaw obywatelskich zarówno wśród mieszkańców gminy Skawin, w tym pochodzenia ukraińskiego. Jednocześnie</p>

PRZEMOC W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY SKAWINA

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Natomiast ukraińscy respondenci w sytuacji doświadczenia przemocy nie wiedzieliby, gdzie można szukać pomocy na terenie gminy.</p> <p>5. Najlepiej ocenianymi przez badanych podmiotami mogącymi oferować wsparcie dla osób doświadczających przemocy są organizacje pozarządowe. Badani pochodzenia ukraińskiego wskazali z kolei na policję i służby zdrowia.</p> <p>6. Mieszkańcy gminy Skawina wypowiedający się w badaniu w większości (71%) są skłonni do angażowania się w działania na rzecz lokalnej społeczności i najchętniej współpracowaliby z organizacjami pozarządowymi. Widzą oni również możliwość współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej i jednostkami lokalnego samorządu. Osoby pochodzenia ukraińskiego również w</p>	<p>koniecznym jest wzmocnienie działań informacyjnych kierowanych do społeczności z Ukrainy dotyczących instytucji wspierających osoby uwięzione w przemoc.</p> <p>5. Rekomenduje się większe upowszechnienie informacji o działaniach instytucji oferujących pomoc rodzinom z problemem przemocy w gminie Skawina. Równocześnie warto zachęcać mieszkańców gminy do udziału w debatach społecznych (w tym z wykorzystaniem technologii cyfrowych) wpływających na ujawnianie problemów społecznych i wzmacnianie wiedzy w zakresie działalności poszczególnych instytucji. W przypadku mieszkańców pochodzących z Ukrainy konieczne jest budowanie świadomości na temat funkcjonowania instytucji pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz poszerzenie wiedzy na temat procedury „Niebieskie Karty” i jej charakteru.</p> <p>6. Rekomenduje się wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w gminie Skawina. Kluczową rolę w tym zakresie może odegrać społeczność lokalna, która jest skłonna angażować się w różnorodne inicjatywy społeczne. W tym zakresie należy wykorzystywać elementy integracji społeczności lokalnej poprzez organizację wydarzeń w skali gminnej i sąsiedzkiej, podczas których podejmowana będzie m. in. problematyka przeciwdziałania przemocy (pikniki</p>

PRZEMOC W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY SKAWINA

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>dużej części deklarują chęć angażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>7. Większość badanych mieszkańców gminy Skawina posiada wiedzę na temat procedury „Niebieskie Karty” i podmiotów, do których można się zwrócić z prośbą o założenie tej procedury. Natomiast ukraińscy respondenci nie znają procedury „Niebieskie Karty” i nie wiedzą do kogo zwrócić się w kwestii jej założenia. Ponad połowa respondentów (62,2%) ocenia procedurę „Niebieskie Karty” jako nieskuteczna w przeciwdziałaniu przemocy. Najefektywniejszymi wobec osób doznających przemocy w rodzinie działaniami, jak wskazują respondenci, mogły by być: działania edukacyjne (36,5%), działania związane ze zwiększeniem dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego (21,8%) oraz izolowanie osób stosujących przemoc (15,3%).</p>	<p>profilaktyczne, wydarzenia kulturalne, konkursy dla dzieci i młodzieży). W przypadku mieszkańców pochodzących z Ukrainy konieczne jest ich włączanie ich we wspólne inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>7. Rekomenduje się wzmacnianie działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w aspekcie instytucjonalnym oraz pozainstytucjonalnym (większa promocja działań interdyscyplinarnych z udziałem różnych podmiotów, co powinno się przełożyć na budowanie większego zaufania do organizacji pomocowych). Celem nadrzędnym tych działań powinno być również upowszechnienie informacji na temat procedury „Niebieskie Karty” i jej istoty oraz faktycznych możliwości wykorzystania tej procedury. Należy również wzmacnianie dostępności osób uwikłanych w przemoc do wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, terapeutycznego, prawnego, socjalnego) oraz informowanie opinii publicznej o prawnych rozwiązaniach w zakresie izolacji osób stosujących przemoc.</p>

PRZEMOC W OPINII DZIECI I MŁODZIEŻY

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>1. Badana młodzież identyfikuje przemoc fizyczną i psychiczną. Najczęściej respondenci zauważają przemoc w grach komputerowych oraz filmach i Internecie. Ukraińska młodzież posiada również niewystarczającą wiedzę w zakresie zaniedbań oraz przemocy ekonomicznej.</p> <p>2. W opinii badanej młodzieży osoby doznające przemocy przejawiają najczęściej problemy emocjonalne, społeczne oraz zdrowotne.</p> <p>3. Badana młodzież ma do czynienia z przemocą częściej w środowisku szkolnym niż w środowisku domowym. Najczęściej jest to przemoc psychiczna (66%) i fizyczna (65,5). Blisko połowa badanych miała do czynienia również z przemocą w Internecie.</p>	<p>1. Rekomenduje się realizację programów profilaktycznych (w szczególności w formie warsztatowej) w zakresie edukacji na polu przeciwdziałania przemocy oraz konsekwencji wynikających z doświadczania i stosowania zachowań przemocowych (w tym cyberprzemocy). Należy w tych działaniach uwzględniać również młodzież pochodzącą z Ukrainy, dostosowując tą ofertę do elementów związanych z kulturowymi uwarunkowaniami zjawiska przemocy.</p> <p>2. Rekomenduje się dostosowanie oferty pomocowej, w szczególności w zakresie wsparcia emocjonalnego dla dzieci i młodzieży oraz wdrożenie programów w zakresie integracji społecznej oraz profilaktyki zdrowia. Rozwój zainteresowań i pasji oraz aktywności fizycznej.</p> <p>3. Rekomenduje się poszerzenie oferty edukacyjno – wspierającej m. in. o treningi umiejętności społecznych i zastępowania agresji, mediacji rówieśniczych/ szkolnych oraz w obszarze bezpiecznego korzystania z przestrzeni wirtualnej.</p>

PRZEMOC W OPINII DZIECI I MŁODZIEŻY

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>4. W środowisku rodzinnym uczniowie biorący udział w badaniu najczęściej spotykają się z przemocą psychiczną (36,6%). Na zaniedbywanie w domu zwróciło uwagę blisko 20% respondentów, a na przemoc fizyczną 17,5 % (w tym „często” i „bardzo często” 4,5%). Z przemocą ekonomiczną spotkało się 9,4% respondentów oraz przemocą seksualną w domu 4,8%.</p> <p>5. Część respondentów była również świadkami przemocy wobec osób starszych (40,2%) z niepełnosprawnością (38%) oraz nauczyciela (37%) i rodzica (35,3%). Dodatkowo połowa respondentów wskazała, iż była świadkiem agresji nauczyciela wobec ucznia (w tym „często” i „bardzo często” ponad 10%).</p> <p>6. Doświadczanie lub bycie świadkiem przemocy wywołuje silne emocje u dzieci i młodzieży, są to: smutek (71,4%), lęk (68,3%), złość (62%), bezsilność (58,9%) i bezradność (51,8%), nienawiść (62%). Podobnie reagują uczniowie pochodzenia ukraińskiego.</p>	<p>4. Rekomenduje się zwiększenie diagnozy funkcjonowania rodzin w kontekście ujawniania przemocy oraz współpracy interdyscyplinarnej w zakresie wspierania rodzin doświadczających kryzysów, w szczególności dzieci i młodzież. W tym zakresie należy wprowadzać programy profilaktyczne, korekcyjne i prewencyjne kierowane do całych rodzin.</p> <p>5. Rekomenduje się kształtowanie i wzmacnianie postaw wolnych od przemocy oraz reagowania na obserwowane zjawiska przemocy (szczególnie w środowisku szkolnym i wobec nauczycieli). Dzieci i młodzież warto w szerszym stopniu włączać w procesy integracji społecznej, w tym z osobami z niepełnosprawnościami i starszymi.</p> <p>6. Wzmocnienie funkcjonowania dzieci i młodzieży oraz ich kondycji psychicznej, w tym przeżywania doświadczeń traumatycznych oraz niwelowania skutków przemocy wymaga dostosowania oferty psychologicznej, terapeutycznej oraz psychiatrycznej. W tym zakresie należy prowadzić pogłębioną psychologiczno-pedagogiczną diagnozę młodzieży w kontekście przyczyn oraz skutków doświadczanej i stosowanej przemocy oraz opracowanie planu jej wsparcia w szkole i w domu.</p>

PRZEMOC W OPINII NAUCZYCIELI

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Biorący udział w badaniach nauczyciele wskazują na występowanie przemocy w środowiskach szkolnych. W największym stopniu identyfikowana jest przemoc fizyczna i psychiczna (w tym przemoc w przestrzeni wirtualnej i mediach społecznościowych). Wnioski z badania grupy uczniów oraz nauczycieli są w tym zakresie spójne. 2. Nauczyciele wskazują na trudności w diagnozowaniu przemocy w rodzinach, co wpływa na zbyt późne ujawnianie tego zjawiska. 3. Wyniki badań ankietowych wskazują, iż dobrze oceniane są procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizowane są działania prewencyjne i profilaktyczne. Jednak słabiej oceniają to respondenci wywiadów focusowych. Wskazują oni na potrzebę modyfikacji realizowanych programów profilaktycznych oraz większe zaangażowanie całej społeczności szkolnej, w tym rozwój współpracy z rodzicami w zakresie przeciwdziałania wszystkim formom przemocy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rekomenduje się uwzględnienie w programach profilaktycznych edukacji medialnej, umożliwiającej dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną oraz wiedzy na temat zasad odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z tych technologii, aby nie stały się one narzędziem agresji i zaburzeń behawioralnych. 2. Rekomenduje się dalszy rozwój współpracy środowiska nauczycieli z innymi specjalistami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z uwzględnieniem aspektu procedur diagnostycznych, procedury „Niebieskie Karty” oraz szkoleń i superwizji w obszarze przeciwdziałania przemocy. 3. Rekomenduje się monitoring oraz ewaluację prowadzonych programów profilaktycznych. W gminie prowadzonych jest wiele programów profilaktycznych, warto zatem dostosować ich ofertę do aktualnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz kierować do szerszych grup odbiorców (całych rodziny oraz w zakresie integracji: do osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych).

<p>4. Respondenci wskazują również na występowanie zjawiska przemocy kierowanej bezpośrednio do nauczycieli (w szczególności jest to przemoc psychiczna).</p> <p>5. Problem przemocy w opinii respondentów często łączy się z występowaniem zaburzeń u uczniów.</p>	<p>4. Rekomenduje się wdrażanie procedur oraz podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie reagowania na zachowania przemocowe. W tym zakresie wspierająca może być również superwizja, mentoring oraz warsztaty przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu.</p> <p>5. Rekomenduje się doskonalenie umiejętności diagnozy oraz pracy z uczniami np. z zaburzeniami zachowania i zaburzeniami psychicznymi, Zespołem Aspergera. W tym zakresie nadal warto rozwijać dobrze ocenianą współpracę z PPP i PZP oraz wsparcie specjalistyczne.</p>
---	--

PRZEMOC W OPINII OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>1. Osoby z niepełnosprawnościami wskazują na doświadczanie przemocy, w szczególności jest to przemoc fizyczna i psychiczna. Pojawiają się też przypadki przemocy ekonomicznej i seksualnej. Równocześnie deklarują trudności w identyfikowaniu zjawiska i form przemocy.</p> <p>2. Osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie ujawniają problemy przemocy w środowisku społecznym wobec osób z niepełnosprawnościami, wykluczenia oraz ograniczeń w dostępie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.</p>	<p>1. Rekomenduje się wzmocnienie edukacji osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w zakresie zjawiska przemocy oraz przeciwdziałania (szczególnie w zakresie zgłaszania i poszukiwania pomocy). Równocześnie warto kontynuować edukację rodziców i opiekunów w tym zakresie.</p> <p>2. Osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodzice narażeni są na wykluczenie społeczne. Rekomenduje się prowadzenie działań włączających oraz budujących pozytywny wizerunek tej grupy społecznej (kampanie społeczne) oraz tworzenie warunków do pełnego uczestniczenia w życiu społecznym i</p>

PRZEMOC W OPINII OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

WNIOSKI

3. Respondenci wskazują na występowanie przemocy nie tylko wobec osób z niepełnosprawnościami ale również ujawniają zachowania przemocowe oraz agresywne podejmowane przez osoby z niepełnosprawnościami wobec ich członków rodzin i opiekunów. Badania wskazują na potrzebę pogłębiania wiedzy osób z niepełnosprawnościami jak i ich rodziny oraz opiekunów w zakresie zjawiska przemocy, agresji oraz zjawiska wypalenia opiekuńczego.

REKOMENDACJE

- zawodowym (min. likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej, mieszkania treningowe i chronione, miejsca pracy chronionej). Rekomenduje się także rozwój form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, w tym w formie usług odciążeniowych (np. centrów wsparcia opiekunów i dziennych domów pomocy).
3. Rekomenduje się zwiększenie edukacji w zakresie diagnozowania zachowań przemocowych (świadomych) i agresywnych (nieświadomych, np. wynikających z dysfunkcji intelektualnych lub psychicznych) oraz dostosowania adekwatnej oferty wsparcia. Wzmocnienia wymaga również system wsparcia opiekunów osób z niepełnosprawnościami, w tym opieka wytchnieniowa, rozwój wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej.

PRZEMOC W OPINII SENIORÓW

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="248 272 1117 619">1. Osoby starsze ujawniają duże trudności w definiowaniu i kwalifikowaniu zachowań przemocowych. Deklarują, że to zjawisko dotyczy ich w niewielkim zakresie. W szeregu trudności życiowych (zdrowotnych, osamotnienia oraz trudnej sytuacji ekonomicznej) nie postrzegają przemocy jako ważnego problemu społecznego. Wskazują natomiast w większym zakresie na występowanie konfliktów, w tym konfliktów międzypokoleniowych. <li data-bbox="248 778 1117 943">2. Seniorzy twierdzą w badaniu, że nie należy reagować na ujawniane przypadki występowania przemocy w rodzinach, albo robić to w bardzo ograniczonym zakresie (żeby bardziej nie zaszkodzić). <li data-bbox="248 991 1117 1246">3. Respondenci wskazują również na dużą potrzebę edukacji tej grupy społecznej w zakresie rozwiązywania innych problemów życiowych (min. Likwidacji barier architektonicznych i w komunikacji, integracji wewnątrz i międzypokoleniowej, problemów finansowych na zabezpieczenie niezbędnych potrzeb życiowych).	<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="1189 272 2056 751">1. Rekomenduje się wzmocnienie edukacji osób starszych oraz ich rodzin w zakresie zjawiska przemocy oraz przeciwdziałania (szczególnie w zakresie zgłaszania i poszukiwania pomocy). W tym zakresie sami seniorzy rekomendują rozpowszechnianie informacji w parafiach, na tablicach ogłoszeń, w mediach i prasie lokalnej oraz kolportaż ulotek do mieszkań. Wskazują również na ważną rolę softysów w zakresie przeciwdziałania przemocy, którzy mogą być ważnym źródłem informacji i zgłaszania przypadków doświadczania przemocy. Warto również wdrażać działania ukierunkowane na rozwiązywanie pojawiających się konfliktów, w tym mediacje. <li data-bbox="1189 767 2056 975">2. Rekomenduje się prowadzenie lokalnych kampanii ukierunkowanych na ujawnianie przemocy oraz pozytywnych tego skutków. Równocześnie prowadzić edukację w zakresie mechanizmów przemocy oraz konsekwencji doświadczania przemocy. <li data-bbox="1189 991 2056 1334">3. Rekomenduje się zwiększenie dostępności do informacji w zakresie dostępnych form pomocy i wsparcia: w zakresie usług społecznych dedykowanych tej grupie społecznej, pomocy społecznej w formie świadczeń finansowych i rzeczowych, zasad i form pomocy z PFRON. Rekomenduje się również prowadzenie działań w zakresie integracji rodzinnej, wewnątrz i między pokoleniowej (przeciwdziałanie zjawisku osamotnienia).

PRZEMOC W OPINII SENIORÓW	
WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>4. Badania wskazują również na potrzebę rozwoju form wsparcia i opieki dla osób starszych, w tym świadczonych w miejscu zamieszkania (zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych oraz zdrowotnych).</p>	<p>4. Rekomenduje się rozwój usług opiekuńczych oraz zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla seniorów, w tym świadczonych w miejscu zamieszkania oraz grupowych dziennych form wsparcia, w tym dziennych domów pomocy, czy klubów seniora.</p>

Źródło: Pogłębiona diagnoza zjawiska przemocy w gminie Skawina, Listopad 2022 roku.

Rozdział 8

Cele programu

§ 8

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności pomocy osobom uwiłtanym w przemoc oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Skawina.

Cel główny będzie realizowany przez:

1. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
2. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej;
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;
4. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy;

Cel szczegółowy nr 1: Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej;

Zadania:

- a) Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skawinie;
- b) Informowanie osoby doznające przemocy o ich prawach i możliwościach ich egzekwowania;
- c) Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby doznające przemocy;
- d) Podejmowanie działań interwencyjnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Działania:

- e) Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty;
- f) Opracowanie i realizacja indywidualnych planów pomocy osobom doznającym przemocy;
- g) Monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- h) Informowanie o możliwości zgłaszania na policji i prokuraturze zawiadomień o popełnionych przestępstwach względem osób doznających przemocy;
- i) Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjno-Wspierającego dla osób uwiłtanym w przemoc, osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych;

- j) Zwiększenie działań informujących osoby doznające przemocy o możliwościach uzyskania poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego na terenie gminy Skawina;
- k) Udzielanie wsparcia w formie pogłębionej pracy socjalnej lub asystenta rodziny;
- l) Prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Cel szczegółowy nr 2: Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej;

Zadania:

- a) Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy.

Działania:

- b) Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy Skawina, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową;
- c) Przeprowadzanie spotkań informacyjno-edukacyjnych z mieszkańcami gminy Skawina;
- d) Organizowanie zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców na temat wychowania bez przemocy;
- e) Przeprowadzanie spotkań informacyjno-edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą w placówkach oświatowych;
- f) Organizowanie konferencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- g) Współuczestniczenie w kampaniach;
- h) Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- i) Rozpowszechnianie ulotek informacyjnych;
- j) Zamieszczanie na stronach internetowych informacji o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz o formach i miejscach pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.

Cel szczegółowy nr 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;

Zadania:

- a) Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz informowanie ich o miejscach, gdzie mogą taką pomoc uzyskać;
- b) Zgłaszanie osób stosujących przemoc i mających problem z nadmiernym spożyciem alkoholu do GKRPA;
- c) Przekazywanie informacji do odpowiednich służb w sytuacji gdy osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynu zabronionego.

Działania:

- a) Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc;
- b) Motywowanie ich do podjęcia leczenia odwykowego;
- c) Przekazywanie informacji o miejscach udzielania pomocy w formie konsultacji, terapii dla osób uzależnionych od alkoholu;
- d) Wymiana informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy;
- e) Występowanie z zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk.

Cel szczegółowy nr 4: Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy;**Zadania:**

- a) Wzmacnianie kompetencji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- b) Współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami udzielającymi pomocy i wsparcia rodzinie dotkniętej zjawiskiem przemocy;
- c) Upowszechnianie materiałów edukacyjnych dla podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów przemocy domowej.

Działania:

- a) Organizowanie szkoleń dla profesjonalistów dostarczających wiedzy i umiejętności z zakresu przeciwdziałania przemocy;
- a) Szkolenie członków Zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych;
- b) Udział w superewizji pracowników realizujących działania na rzecz rodzin, w których występuje zjawisko przemocy;
- c) Udział w grupach diagnostyczno-pomocowych;
- d) Wymiana informacji pomiędzy podmiotami współpracującymi z osobą/rodziną doznającą przemocy;
- e) Przekazywanie ulotek informujących o zadaniach podmiotów zobowiązanych do udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Szczegółowe działania oraz okres ich realizacji będą opracowywane na pierwszym posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skawinie.

Tabela 5. Harmonogram realizacji działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1. Zintensyfikowane działania w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarne go ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skawinie	Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione przedmioty	Centrum Usług Społecznych w Skawinie	Corocznie do 31 grudnia
		Opracowanie i realizacja indywidualnych planów pomocy osobom doznającym przemocy	Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skawinie	
		Monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”	Komisariat Policji w Skawinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie Placówki Oświatowe Placówki Służby Zdrowia	
	Informowanie osób doznających przemocy o ich prawach i możliwościach ich egzekwowania	Informowanie o możliwości zgłaszania na policji i prokuraturze zawiadomień o popełnionych przestępstwach względem osób	Centrum Usług Społecznych w Skawinie Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania	Corocznie do 31 grudnia

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
		doznających przemocy	<p>ia Przemocy Domowej</p> <p>Komisariat Policji w Skawinie</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie</p> <p>Placówki Oświatowe</p> <p>Placówki Służby Zdrowia</p> <p>Kuratorska Służba Sądowa Sądu Rejonowego w Wieliczce</p>	
	Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby doznające przemocy	Prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjno-wspierającego dla osób uwikłanych w przemoc, osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych	<p>Centrum Usług Społecznych w Skawinie</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej</p>	Corocznie do 31 grudnia

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
		Zwiększenie działań informujących osoby doznające przemocy o możliwościach uzyskania poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego na terenie gminy Skawina	Komisariat Policji w Skawinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie	
		Udzielanie wsparcia w formie pogłębionej pracy socjalnej lub asystenta rodziny	Placówki Oświatowe Placówki Służby Zdrowia	
		Prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	Kuratorska Służba Sądowa Sądu Rejonowego w Wieliczce	
	Podejmowanie działań interwencyjnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	Podejmowanie interwencji kryzysowej	Centrum Usług Społecznych w Skawinie	Corocznie do 31 grudnia
		Udzielenie bezpiecznego schronienia	Komisariat Policji w Skawinie Placówki Służby Zdrowia	

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
2. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej;	Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową	Centrum Usług Społecznych w Skawinie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Placówki Oświatowe Organizacje Pozarządowe	Corocznie do 31 grudnia
		Przeprowadzanie spotkań informacyjno - edukacyjnych z mieszkańcami gminy Skawina		
		Organizowanie zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców na temat wychowania bez przemocy		
		Przeprowadzanie spotkań informacyjno-edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą w placówkach oświatowych		
		Organizowanie konferencji w zakresie przeciwdziałania przemocy		
		Współuczestniczenie w kampaniach		

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
		<p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy</p> <p>Rzeczpospolita</p> <p>Rozpowszechnianie ulotek informacyjnych</p> <p>Zamieszczanie na stronach internetowych informacji o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz o formach i miejscach pomocy dla osób uwikłanych w przemoc</p>		
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz informowanie ich o miejscach	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych i psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc	Centrum Usług Społecznych w Skawinie Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	Corocznie do 31 grudnia

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
	gdzie mogą taką pomoc uzyskać		Komisariat Policji w Skawinie	
	Zgłaszanie osób stosujących przemoc i mających problem z nadmiernym spożywaniem alkoholu do GKRPA	<p>Motywowanie ich do podjęcia leczenia odwykowego</p> <p>Przekazywanie informacji o miejscach udzielających pomocy w formie konsultacji, terapii dla osób uzależnionych od alkoholu</p>	<p>Centrum Usług Społecznych w Skawinie</p> <p>Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej</p> <p>Komisariat Policji w Skawinie,</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	Corocznie do 31 grudnia
	Przekazywanie informacji do odpowiednich służb w sytuacji gdy osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynu zabronionego	<p>Wymiana informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy</p> <p>Występowanie z zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk</p>	<p>Centrum Usług Społecznych w Skawinie</p> <p>Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej</p>	<p>Corocznie do 31 grudnia</p> <p>Corocznie do 31 grudnia</p>

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
			Komisarjat Policji w Skawinie Placówki Oświatowe Placówki Służby Zdrowia Kuratorska Służba Sadowa Sadu Rejonowego w Wieliczce Gminna Komisja Rozwiązywani a Problemów Alkoholowych	
4. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.	Wzmacnianie kompetencji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Organizowanie szkoleń dla profesjonalistów dostarczających wiedzy i umiejętności z zakresu przeciwdziałania przemocy szkolenie członków Zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych;	Centrum Usług Społecznych w Skawinie Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	Corocznie do 31 grudnia

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
		<p>Udział w superewizji pracowników realizujących działania na rzecz rodzin, w których występuje zjawisko przemocy</p>		
	<p>Współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami udzielającymi pomocy i wsparcia rodzinie dotkniętej zjawiskiem przemocy</p>	<p>Udział w grupach diagnostyczno-pomocowych</p> <p>Wymiana informacji pomiędzy podmiotami współpracującymi z osobą/rodziną doznającą przemocy</p>	<p>Centrum Usług Społecznych w Skawinie</p> <p>Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej</p> <p>Komisariat Policji w Skawinie</p> <p>Placówki Oświatowe</p> <p>Placówki Służby Zdrowia</p> <p>Kuratorska Służba Sądowa Sądu Rejonowego w Wieliczce</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywani</p>	<p>Corocznie do 31 grudnia</p>

Cele szczegółowe	zadania	działania	Realizatorzy	Termin realizacji
			a Problemów Alkoholowych	
	Upowszechnianie materiałów edukacyjnych dla podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów przemocy domowej	Przekazywanie ulotek informujących o zadaniach podmiotów zobowiązanych do udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Centrum Usług Społecznych w Skawinie Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Komisariat Policji w Skawinie	Corocznie do 31 grudnia

Rozdział 9

Rezultaty

§ 9

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc na terenie gminy Skawina.
2. Zwiększenie społecznej świadomości, wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej wśród mieszkańców gminy Skawina.
3. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
4. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy na terenie gminy Skawina, tzn. liczby rodzin, w których występuje problem przemocy domowej, zwłaszcza w rodzinach, w których interwencje miały miejsce wielokrotnie.
5. Podniesienie kompetencji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie gminy Skawina.

Rozdział 10

Realizatorzy programu

§ 10

Realizatorami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są: Centrum Usług Społecznych w Skawinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe z terenu gminy Skawina, Skawińska Służba Zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skawinie, Komisariat Policji w Skawinie.

Rozdział 11

Adresaci programu

§ 11

Program skierowany jest do:

1. Osób doznających przemocy domowej, w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych;
2. Osób stosujących przemoc domową;

3. Świadców przemocy domowej;
4. Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami doznającymi przemocy domowej;
5. Społeczności lokalnej.

Rozdział 12

Miejsce i czas realizacji programu

§ 12

Program będzie realizowany na terenie gminy Skawina w latach 2023-2027. Realizacja Programu nastąpiła od grudnia 2023, a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

Rozdział 13

Finansowanie programu

§ 13

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Skawina na lata 2023-2027 są środki własne gminy:

1. Będące w budżecie Centrum Usług Społecznych w Skawinie na realizację zadań przeciwdziałania przemocy domowej;
2. Pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Rozdział 14

System monitoringu i ewaluacji

§ 14

1. Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości.

Centrum Usług Społecznych w Skawinie raz w roku będzie dokonywał analizy jakościowej i ilościowej realizacji Programu w oparciu o dane przekazane przez jednostki zaangażowane w realizację Programu.

2. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie:
  - 1) instytucji pomagających osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
  - 2) form udzielanej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
  - 3) form działań kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Centrum Usług Społecznych w Skawinie corocznie składa sprawozdanie Radzie Miasta z realizacji zadań pomocy społecznej, w tym z zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Ostateczne efekty podsumowane zostaną w pisemnej informacji po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- 1) Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”;
- 2) Liczba osób/rodzin objętych pomocą w ramach pracy grup diagnostyczno-pomocowych;
- 3) Liczba osób objętych pomocą specjalistyczną w Centrum Usług Społecznych w Skawinie;
- 4) Liczba szkoleń dotyczących przemocy domowej;
- 5) Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych;
- 7) Liczba przeprowadzonych konferencji na temat przemocy;
- 8) Liczba działań profilaktycznych w placówkach oświatowych dotyczących problemu przemocy;
- 9) Liczba zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców na temat wychowania bez przemocy;
- 10) Liczba informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach przemocy domowej;
- 11) Liczba interwencji podejmowanych w oparciu o art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 12) Liczba sprawców przemocy izolowanych od osób doznających przemocy domowej;
- 13) Liczba wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie;
- 14) Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych;
- 15) Liczba uczestników grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 16) Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową ;
- 17) Liczba złożonych zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk

Spis tabel:

TABELA 1. LICZBA WSZCZĘTYCH PROCEDUR „NIEBIESKICH KART” W GMINIE SKAWINA W LATACH 2019-2022 W PODZIALE NA MIASTO I SOŁECTWA.	16
TABELA 2. LICZBA „NIEBIESKICH KART” SPORZĄDZONYCH W LATACH 2019-2022.....	16
TABELA 3. LICZBA WSZCZĘTYCH PROCEDUR „NIEBIESKICH KART” PRZEZ PRZEDSTAWICIELI POSZCZEGÓLNYCH PODMIOTÓW GMINY SKAWINA W LATACH 2019-2022.	18
TABELA 4. LICZBA PORAD UDZIELONYCH W LATACH 2019-2022.	20
TABELA 5. LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ W RAMACH GRUP ROBOCZYCH	21
TABELA 6. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ POLICJĘ, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY I GRUPY ROBOCZE.	22
TABELA 7. LICZBA OSÓB ZATRZYMANÝCH Z ART. 207 KK.	24
TABELA 8. LICZBA OSÓB PODEJRZANYCH O STOSOWANIE PRZEMOCY BĘDĄCYCH POD WPŁYWEM ALKOHOLU	25
TABELA 9. LICZBA ZAKOŃCZONYCH PROCEDUR „NIEBIESKICH KART” I WPROWADZONYCH MONITORINGÓW.	27

Spis wykresów:

WYKRES 1. LICZBA WSZCZĘTYCH PROCEDUR „NIEBIESKICH KART” PRZEZ PRZEDSTAWICIELI POSZCZEGÓLNYCH PODMIOTÓW GMINY SKAWINA W LATACH 2019-2022.	18
WYKRES 2. LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ W RAMACH GRUP ROBOCZYCH	21
WYKRES 3. LICZBA OSÓB ZATRZYMANÝCH Z ART. 207 KK	24
WYKRES 4. LICZBA OSÓB PODEJRZANYCH O STOSOWANIE PRZEMOCY, BĘDĄCYCH POD WPŁYWEM ALKOHOLU.	25
WYKRES 5. LICZBA ZAKOŃCZONYCH PROCEDUR „NIEBIESKICH KART” I WPROWADZONYCH MONITORINGÓW.	27